

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 16Co/9/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8310204021
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 03. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Kovaľová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2012:8310204021.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobkyne R. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom C. č. XXXX/XX, K., právne zastúpenej JUDr. Andrejom Garom, advokátom, Šancova č. 108, Bratislava proti odporcom: 1. Z. U., nar. XX. XX. XXXX, bytom N. č. XXX, právne zastúpený JUDr. Jánom Derevjanikom, Štefánikova č. 60, Michalovce, 2. LINAİM, s. r. o., Pribišova č. 11, Bratislava, zastúpený JUDr. Jánom Juhászom, Palackého č. 2, Košice, 3. KOOPERATÍVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, Štefaničova č. 4, Bratislava, o ochranu osobnosti, o odvolaní žalobkyne a žalovaného v 1. rade proti rozsudku Okresného súdu Humenné zo dňa 02. 11. 2011, č. k. 10C 51/2010 - 248 takto jednohlasne

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok a vec v r a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zaviazal žalovaného v 1. rade zaplatiť žalobkyni titulom nemajetkovej ujmy sumu 3 000 Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Návrh žalobkyne voči žalovaným v 2. a 3. rade a vo zvyšku voči žalovanému v 1. rade zamietol. Náhradu svedočného Slovenskej republiky nepriznal a vyslovil, že o trovách účastníkov konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne poukazom na ust. § 11 a 13 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. a uviedol, že žalobkyňa dňa 18. 11. 2008 využila prepravné služby, ktoré poskytoval žalovaný v 2. rade za účelom prepravy do mesta Innsbruck v Rakúskej republike. Toho istého dňa na ceste medzi obcou Zvolen a Ladomerská Vieska došlo k dopravnej nehode tým, že vodič, teda žalovaný v 1. rade zišiel s vozidlom vpravo mimo vozovku, kde narazil do protisvahu. Následkom nárazu boli žalobkyni, ako aj ostatným spolucestujúcim spôsobené závažné zranenie, pričom žalobkyni bola spôsobená zlomenina tela stavcov, otras mozgu, pomliaždenina pravej strany hrudníka, ako aj ďalšie závažné zranenia, ktorých následky znáša dodnes. Žalovaný v 1. rade bol uznaný vinným za trestný čin ublíženia na zdraví, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 9 mesiacov, ktorý mu bol odložený na skúšobnú dobu 24 mesiacov a bol mu uložený zákaz viesť motorové vozidlá po dobu 24 mesiacov. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 26. 01. 2010. Na základe takto zisteného skutkového stavu zaviazal preto žalovaného v 1. rade uhradiť žalobkyni sumu 3 000 Eur titulom nemajetkovej ujmy. Uviedol, že žalobkyňa žiadala vo vzťahu ku všetkým trom žalovaným náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcu jej z ust. § 11 a 13 Občianskeho zákonníka. Návrh odôvodňovala tým, že pred dopravnou nehodou žila so svojim manželom v usporiadanom harmonickom manželstve, obaja s manželom žili jeden pre druhého, dve deti v tom čase študovali na vysokej škole, snažili sa podporovať ich v ich štúdiu, pričom žalobkyňa odišla pracovať do Rakúska z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov, pretože jej manžel bol dlhodobo invalidným dôchodcom. Okrem toho sa starala o svoju matku po smrti otca z dôvodu, že jej bolo diagnostikované onkologické ochorenie. Počas práceneschopnosti nepoberala žiadne dávky, pretože v súvislosti s prácou v Rakúsku si musela v Rakúsku otvoriť živnosť, takže zo zdravotného poistenia v Slovenskej republike sa odhlásila a do dopravnej nehody bola v Rakúsku poistená iba 4 mesiace, preto jej nárok nevznikol. Táto dopravná nehoda mala negatívny dopad aj na jej finančné záležitosti, pretože bola práceneschopná 10 mesiacov a rodina žila iba z invalidného dôchodku jej manžela. Kvôli

finančným problémom bola nútená opätovne nastúpiť do zamestnania asi po 14 mesiacoch dopravnej nehody, avšak zdravotné problémy u nej pretrvávajú dodnes, pričom už nemôže vykonávať prácu ošetrovatelky, ale iba spoločníčky, čo sa odráža aj na jej plate. Dopravnou nehodou bol narušený celý jej rodinný život, pretože sa nemohla postarať o svoju chorú matku, nemohla sa postarať o svojho manžela, naopak, potrebovala starostlivosť ona celý rok, hlavne v prvých dňoch po dopravnej nehode, kedy nebolo schopná vykonať ani základné úkony, nosila korzet, nemohla si sadnúť, ľahnúť, umývať sa, dôjsť na toaletu, potrebovala pomoc celej rodiny. Nepriaznivé finančné následky a zlý zdravotný stav mali za následok, že sa rodinné vzťahy zhoršili. Počas doby, keď bola v nemocnici, zomrela matka jej manžela (08. 12. 2008), takže ani v tejto ťažkej životnej situácii nemohla byť svojmu manželovi oporou. Následkom svojho zlého zdravotného stavu jej manžel XX. XX. XXXX. zomrel, takže v období pred jeho smrťou, namiesto toho, aby sa venovali jeden druhému a tešili sa zo spoločných chvíľ, bola odkázaná na jeho pomoc a pomoc celej rodine. Súd konštatoval, že v konaní boli vypočutí svedkovia, ktorí potvrdili, že po dopravnej nehode potrebovala starostlivosť pri obliekaní, chôdzi, sedení, obliekaní, potrebovala pomoc celej rodiny, pričom jej deti potvrdili, že sa o ňu starali len chvíľu a celá starostlivosť ostala na ich otcovi.

Ďalej konštatoval, že žalovaný v 1. rade svojím konaním spôsobil dopravnú nehodu, za čo bol aj v trestnom konaní potrestaný avšak zasiahol aj do osobných práv žalobkyne tým, že narušil jej rodinný život, keď dopravnu nehodu bola rodina žalobkyne postihnutá v dôsledku nedostatku finančných prostriedkov, žila z invalidného dôchodku jej manžela, žalobkyňa sa nemohla zúčastňovať ani návštev alebo iných akcií, bola odkázaná na pomoc rodiny a svojho manžela. Nemohla poskytovať starostlivosť svojej matke tak, ako sa dohodla so svojím bratom. Situácia trvala 10 mesiacov od dopravnej nehody. Napriek tomu, že sa po 14 mesiacoch od dopravnej nehody zamestnala, nemohla pôsobiť na tom istom poste.

Nárok voči žalovaným v 2. a 3. rade zamietol z dôvodu, že sa priklonil k názoru žalovaného v 3. rade, že povinnosť poskytnúť primerané zadosťučinenie podľa ust. § 13 Občianskeho zákonníka je osobne spätá s osobou, ktorá sa neoprávneného zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby dopustila, takže má výlučne osobný charakter. Za takúto osobu považoval osobu žalovaného v 1. rade. Nestotožnil sa s tvrdením žalobkyne o analogickom použití ust. § 427 Občianskeho zákonníka a ust. § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pretože použitie týchto ustanovení neprichádza do úvahy v prípade, že ide o nemajetkovú ujmu spôsobenú neoprávneným zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa ust. § 13 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ). Konštatoval, že aj keď je pravdou, že zákon nerozlišuje pojem „majetková ujma“ a „náhrada škody“, rozdiel medzi týmito pojmami spočíva v tom, že v Občianskom zákonníku sú osobitne pomenované a upravené a takisto je potrebné splniť určité podmienky pre priznanie či už nemajetkovej ujmy alebo náhrady škody. Stotožnil sa s názorom žalovaného v 3. rade, že pokiaľ nebol prevádzkovateľom aj vodičom tohto vozidla, nijakým spôsobom nemohol zasiahnuť do osobnostných práv žalobkyne tým, že došlo k dopravnej nehode a nemôže byť ani pasívne legitimovaný. Taktiež v prospech toho, že nemajetková ujma a škoda nie sú totožné pojmy, svedčí aj samotné ust. § 16 OZ, v ktorom sa uvádza, že ak niekto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí inému škodu, nezodpovedá za ňu podľa ustanovenia tohto zákona o zodpovednosti za škodu. Preto zodpovednosť za škodu a nemajetková ujma nie sú totožné pojmy a nie je možné ust. § 427 a nasl. OZ aplikovať aj na nemajetkovú ujmu. Rozdiel je aj v tom, že pod pojmom nemajetková ujma nie je možné rozumieť škodu na zdraví, ktorá je upravená úplne odlišne. Nemajetkové ujma vzniká v dôsledku porušenia právnej povinnosti v inej než majetkovej sfére. Ďalej rozdiel medzi nemajetkovou ujmou a náhradou škody spočíva v tom, že na preukázanie náhrady škody alebo na priznanie náhrady škody je potrebné, aby boli splnené ďalšie podmienky, a to protiprávne konanie, vznik škody, súvislosť medzi protiprávnym konaním a vznikom škody, ako aj zavinenie. Z tohto dôvodu sa stotožnil s tvrdením žalovaného v 3. rade, že ani žalovaný v 2. rade, ani žalovaný v 3. rade nijakým spôsobom nezasiahli do osobných práv žalobkyne, a preto nie je možné zaviazat' ich na túto nemajetkovú ujmu.

Výrok o trovách konania odôvodnil podľa ust. § 151 ods. 3 O. s. p. tak, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej z dôvodu väčšieho počtu účastníkov. Výrok o trovách štátu odôvodnil podľa ust. § 148 ods. 1 O. s. p. Ide o trovy, ktoré súvisia s priznaním svedočného vo výške 38,06 Eur, ktoré boli vyplatené zo štátnych prostriedkov Slovenskej republiky. Tieto nepriznal z dôvodu, že žalovaní v 1. a 2. rade boli v konaní úspešní a žalobkyňa a žalovaný v 1. rade boli v konaní úspešní

len čiastočne, preto podľa výsledku súdneho konania nie je možné jednoznačne určiť, ktorý z účastníkov bol celkovo neúspešný a zaviazat' ho na náhradu trov konania.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalovaný v 1. rade. Uviedol, že bol vodičom motorového vozidla, na ktorom došlo k dopravnej nehode a pri ktorej žalobkyne utrpela zranenia. Ako vodič poskytol všetkým zraneným prvú pomoc. Aj po dopravnej nehode bol s nimi buď osobne alebo aj telefonicky. Ospravedlnil sa im za svoje nedbanlivostné konanie, za ktoré bol právoplatne odsúdený, za čo mu bol uložený aj trest. Poukázal, že vie sa vžiť do situácie žalobkyne, ktorá si musela vytrpieť bolesti, nemohla pracovať, utrpela aj finančnú ujmu. Lekárskymi posudkami bolo zistené, že utrpela zranenia, ktoré boli pri dopravnej nehode ohodnotené bodovým ohodnotením a za bolestné jej bolo priznaných 150 bodov a vyplatená suma 2 005,50 Eur a za sťaženie spoločenského uplatnenia 130 bodov a vyplatená suma 1 936,00 Eur. Podľa vyjadrenia vedľajšieho účastníka, z titulu havarijného poistenia jej bola vyplatená celková suma 3 941,50 Eur. Tieto skutočnosti vyplývajú aj z ďalšieho súdneho konania, keďže podala voči nemu žalobu na Okresnom súde Bratislava IV. pod č. 25Er 733/10, kde sa domáha náhrady škody 7 365,52 Eur s prísl. a kde je opäť žalovaný, pričom uplatňuje si aj vecnú škodu a stratu na zárobku počas trvania PN. Nezbujuje sa osobnej zodpovednosti, ktorú je ochotný znášať, avšak zatiaľ nebolo veľa prípadov priznania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy cez ustanovenia o ochrane osobnosti. Je názoru, že súd mu uložil príliš vysokú náhradu. Žalobkyňa pred úrazom mesačne poberala cca 800 Eur, počas pracovnej neschopnosti jej bola priznaná a následne vyplatená náhrada za stratu na zárobku cca 5 175,00 Eur, za bolesť jej bolo vyplatených 2 005,50 Eur a za sťaženie spoločenského uplatnenia 1 936,00 Eur. Po skončení PN sa znova stala práce schopnou a znova mesačne zarába 800 Eur a poberá aj vdovské po jej nebohom manželovi. On od 30. 11. 2007 je na predčasnom starobnom dôchodku, mesačne poberá starobný dôchodok vo výške 408 Eur, z čoho platí inkasné náhrady vo výške 243 Eur a na výživu mu ostáva 165 Eur. V spoločnej domácnosti žije s manželkou, ktorá je tiež na predčasnom starobnom dôchodku a poberá dôchodok vo výške 280 Eur. Vzhľadom na obdobie pretrvávajúcej a prehlbujúcej sa finančnej krízy poukázal na to, že ešte sa budú zvyšovať jeho náklady na energie a iné komodity, pri čom už im potom z dôchodku nič neostane. Tiež poukázal na to, že právny zástupca žalobkyne žiadal priznať náhradu aj od žalovaných v 2. a 3. rade. Navrhoval, aby ho odvolací súd zaviazal iba k náhrade nemajetkovej ujmy vo výške 1 000 Eur tak, aby bol túto sumu schopný splácať po 100 Eur.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie aj žalobkyňa, a to proti prvému a druhému výroku, teda proti výrokom, v ktorých bol zaviazaný zaplatiť priznanú sumu iba žalovaný v 1. rade a výroku, ktorým súd návrh voči žalovaným v 2. a 3. rade zamietol, ako aj výroku, ktorým bol zamietnutý jej návrh čo do zvyšku uplatňovanej sumy. Uviedla, že zo strany prvostupňového súdu došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Tento nesúhlas vyjadrovala predovšetkým voči zamietnutiu žaloby voči žalovaným v 2. a 3. rade, keď súd nesprávne posúdil otázku pasívnej legitímácie žalovaných v 2. a 3. rade. Názor súdu, že za neoprávnený zásah zodpovedá len osoba, ktorá sa tohto zásahu dopustila, považuje za nesprávny a tento bol prekonaný viacerými súdnymi rozhodnutiami a judikátmi NS ČR, napr. rozsudku 30Cdo 999/2007, ale aj rozsudku 28Cdo 931/2002, pričom poukázala aj na právny názor Krajského súdu v Košiciach v rozsudku zo dňa 11. 12. 2009, v zmysle ktorého pasívna vecná legitímácia žalovaného v 3. rade, ktorý je poisťiteľom žalovaného subjektu a jeho povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch spoločne a nerozdielne so žalovaným vyplýva zo zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, prihliadajúc aj na účel citovaného zákona a zmysel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou v dopravných prostriedkoch (11Co 12/09). K zásahu do práv osobnosti môže dôjsť aj v súvislosti s prevádzkou dopravného prostriedku. Pri určení zodpovednosti za nemajetkovú ujmu, ktorú utrpela fyzická osoba možno použiť ust. § 427 OZ, ktorý upravuje zodpovednosť prevádzkovateľa za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov. Zodpovednosť prevádzkovateľa je daná, aj keď prevádzkovateľ nebol vlastným pôvodcom zásahu. Toto je právna veta z rozhodnutia NS ČR 30Cdo 999/2007, v ktorej bol použitý výklad právnej otázky a v rozhodovacej praxi NS ČR už riešený. V zmysle neho subjekty zodpovedné za zásah, ktorý je objektívne spôsobilý vyrubovať nemajetkovú ujmu spočívajúcu buď v porušení či len ohrození osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite sú buď fyzické osoby alebo právnické osoby. V prípade, že za rozsah zodpovedá právnická osoba, vychádza sa všeobecne z toho, že ak bol zásah do osobnosti vyvolaný niekým, kto bol právnickou osobou, k realizácii činnosti tejto právnickej osoby použitý, postihujú občianskoprávne sankcie podľa ust. § 13 OZ aj samotnú právnickú

osobu, a to pri analogickom použití ust. § 420 ods. 2 OZ v spojení s ust. § 853 OZ. Zásah proti osobnosti fyzickej osoby nie je zodpovednosťou za zavinenie, ale je zodpovednosťou objektívnou.

Občiansky zákonník upravuje predpoklady náhrady škody a vymedzuje zodpovednosť prevádzkovateľa motorového vozidla ako prípad osobný a prípad zodpovednosti za škodu. Ak je potrebné pripustiť pri určení zodpovednej osoby za nemajetkovú ujmu, ktorú utrpela na svojej osobnosti fyzická osoba, analogické použitie ust. § 420 ods. 2 OZ neexistuje argument, ktorý by vylučoval analogické použitie ust. § 427 a nasl. OZ pri určení zodpovednej osoby za zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný osobitnou povahou dopravných prostriedkov.

Ďalej poukázala na to, že pri zásahu do osobnostných práv možno z hľadiska zodpovednosti za takýto zásah a ním spôsobené následky rozlišovať dva typy zodpovednostných subjektov, a to zodpovednostný subjekt, ktorý priamo zásah vyvolal a zodpovednostný subjekt, ktorý sa síce na zásahu priamo nepodieľal, avšak na základe zákona alebo inej právnej skutočnosti za tento zásah zodpovedá. V danom prípade je takýmto zodpovednostným subjektom žalovaný v 2. rade, ako aj žalovaný v 3. rade, hoci je zodpovednosť každého z nich založená na inom právnom základe. Zodpovednosť žalovaného v 2. rade je daná za ujmu spôsobenú žalobkyňou neoprávneným zásahom žalovaného v 1. rade a z toho plynúca pasívna legitímácia vyplýva z ust. § 427 ods. 1 OZ. Jeho zodpovednosť ako prevádzkovateľa motorového vozidla, ktoré v čase nehody riadil žalovaný v 1. rade, je nepochybná. V spojitosti s ust. § 427 ods. 1 OZ je dôležité aj všeobecné ustanovenie zodpovednosti za škodu vyjadrenú v ust. § 420 ods. 2 OZ, v zmysle ktorého je škoda spôsobená právnickou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri činnosti tými, ktorí ju na túto činnosť použili. V čase dopravnej nehody využila prepravné služby žalovaného v 2. rade a nie žalovaného v 1. rade. Žalovaný v 1. rade totiž vykonával prácu šoféra pre žalovaného v 2. rade a bol použitý právnickou osobou k realizácii činnosti tejto právnickej osoby. Zodpovednosť žalovaného v 3. rade vyplýva z poistnej zmluvy, ktorú uzatvoril so žalovaným v 2. rade v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. o zmluvnom poistení. K zásahu žalovaného v 1. rade do práv žalobkyne došlo v rámci prevádzky dopravného prostriedku. Preto možno konštatovať, že vzniknutá ujma alebo škoda bola spôsobená prevádzkou motorového vozidla. Ust. § 4 ods. 1 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. uvádza, že poistenec má z poistenia zo zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladoch pri usmrtení. V širšom ponímaní pojmu „ujma na zdraví“ v súlade s eurokonfortným výkladom je potrebné za ujmu na zdraví považovať aj nemajetkovú ujmu na osobnostnom práve žalobkyne na zdraví a telesnú integritu. V súvislosti so zákonom č. 381/2001 Z. z. v § 15 ods. 1 sa ustanovuje, že náhradu škody uhradza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi. Žalobkyňa si plnila zákonnú povinnosť, dostatočne preukázala uplatňovaný nárok a žalovaný v 3. rade je povinný tento nárok uspokojiť. Súdna prax v oblasti ochrany osobnosti v rámci Slovenskej republiky dosiaľ nie je dostatočne rozvinutá, avšak s neustálou prebiehajúcou harmonizáciou slovenského právneho poriadku s európskym právom je potrebné pridržovať sa eurokonfortného výkladu pojmom „náhrada škody“, „škoda na zdraví“ a „nemajetková ujma“ tak, ako sa ich pridržieval aj Krajský súd v Košiciach v rozsudku zo dňa 30. 03. 2009 pod č. k. 11C 12/2009. V súvislosti s tým upozornila aj na smernicu Rady č. 72/166 EHS, smernicu č. 90/232/EHS a smernicu č. 2000/26/ES, z ktorých členským štátom EÚ vyplýva povinnosť prijať všetky primerané opatrenia na zabezpečenie toho, aby zodpovednosť za akúkoľvek škodu - ujmu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel obvykle nachádzajúcich sa na jeho území bola pokrytá poistením, s cieľom ochrany poistených strán a potenciálnych obetí dopravných nehôd a aby akýkoľvek ujmy v oblasti povinného poisteného krytia cestujúcich s motorovými vozidlami neostali neuhradené. V súlade s týmto cieľom sa úpravou povinného poistenia občianskoprávnej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel okrem iného vyžaduje, aby poistenie zodpovednosti najmä na zdraví pokrývalo zodpovednosť za ujmu na zdraví spôsobenú všetkými cestujúcimi okrem vodiča, aby bolo zaručené poškodeným osobám poskytnutie poistného plnenia a priame právo na podanie žaloby proti poisťiteľovi - zodpovednej osoby.

Nesúhlasila ani s výškou sumy, ktorú jej prvostupňový súd priznal ako náhradu za spôsobenú ujmu, keďže táto suma nepredstavuje dostatočné zadosťučinenie za jej ujmu. Zmyslom ust. § 13 ods. 2 OZ je poskytnutie peňažnej náhrady, ktorá by aspoň sčasti zmiernila nemajetkovú ujmu spôsobenú neoprávneným zásahom.

Uviedla, že súdy v konaniach o ochranu osobnosti, predmetom ktorých je právo na ochranu občianskej cti a ľudskej dôstojnosti verejne známych osôb priznávajú finančné zadostučinenie v sumách niekoľko desiat tisíc eur, pričom závažnosť v spôsobení nemajetkovej ujmy je neporovnateľná s absolútnou ujmov - smrťou alebo ťažkou ujmov na zdraví. Fakt, že verejne činným osobám priznávajú súdy za jeden deň poškodenia ich povesti oveľa väčšie finančné odškodnenie ako bežným občanom za závažné poškodenie zdravia alebo dokonca za usmrtenie, je neakceptovateľné, pričom rozdiely vo výške odškodnenia sú enormné. Uvedomuje si však, že určenie výšky odškodnenia na osobnostných právach je ponechané na voľnú úvahu súdu, avšak nie je jasné, akými úvahami je súd vedený, keď za menej závažný zásah do osobnostných práv prizná verejne činnnej osobe odškodnenie vo výške niekoľko desiatok až stotisíc eur a za najzávažnejšie a aj absolútne nenapraviteľný zásah, ako je právo na život, prizná odškodnenie vo výške neprevyšujúcej ani 6 000 Eur a za závažne neoprávnený zásah na zdraví 3 000 Eur. Pri určení výšky zadostučinenia v peniazoch vychádzala z kritérií, ktoré sú ustanovené v ust. § 13 ods. 3 OZ, a to závažnosť vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Nestotožňuje sa s takou nízkou sumou, akú určil prvostupňový súd. Je nevyhnutné, aby súd dostatočne zhodnotil skutočnosť, že poškodenie jej fyzického aj psychického zdravia je trvalé. Žalobkyňa už nikdy nebude zdravá a nikdy nebude môcť vykonávať svoje obľúbené činnosti, ktorým sa venovala v čase pred dopravnou nehodou. Závažnou skutočnosťou je to, že žalobkyňa v dôsledku poškodenia zdravia už nikdy nebude môcť vykonávať prácu, ktorou sa živila. V dôsledku poškodenia svojho zdravia bude musieť podstúpiť rôzne lekárske prehliadky a vyšetrenia. Závažnou je tiež ujma, ktorá jej bola spôsobená zásahom do jej práva na súkromie. Nikdy netvrdila, že nemajetková ujma a zodpovednosť za škodu sú totožné pojmy. Poukázala len na nepopierateľný fakt, a to, že OZ nedefinuje a nevymedzuje, čo je presne pojem „skutočná škoda“, pričom pojmy „škoda“ a „ujma“ sú navzájom synonymické a je potrebné ich vnímať aj pri právnom výklade zákonných ustanovení. Z niektorých ustanovení vyplýva (najmä z ust. § 444 OZ), že skutočnou škodou tak, ako je uvedená v ust. § 442 OZ, je nielen materiálna, ale aj imateriálna škoda (ujma) a vzhľadom na to, že zákonodarca OZ nevymedzil pojem „škoda“, resp. „skutočná škoda“ a následne pripustil náhradu imateriálnej škody ujmy, pri škode ujmy na zdraví, a to v podobe bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia, je možné obdobným spôsobom postupovať aj pri posudzovaní imateriálnej škody na zdraví spôsobenej neoprávneným zásahom. Preto trvá na tom, že škodou ako takou v zmysle ust. § 442 ods. 1 OZ je nielen škoda v jej materiálnom poňatí, ale aj imateriálna ujma vzniknutá na telesnej a duševnej integrite poškodenej osoby. Navrhovala, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok a rozhodol v zmysle podanej žaloby alebo aby napadnutý rozsudok v jeho napadnutých častiach zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a priznal trovy prvostupňového a odvolacieho.

K podanému odvolaniu sa vyjadril žalovaný v 2. rade. Uviedol, že nemohol porušiť právo žalobkyne na ochranu jej osobnosti, nakoľko neporušil svojím konaním ust. § 11 a § 13 OZ. Zodpovedá len ako dopravca za spôsobenú škodu, vyvolanú osobitne prevádzkou motorového vozidla. Neexistuje žiadna príčinná súvislosť medzi jeho konaním a okolnosťami, ktoré nastali v súkromnom živote žalobkyne. Jej ujma nezakladá nárok na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu zásahu do jej osobnostných práv voči tejto spoločnosti. Stotožnil sa s názorom žalovaného v 3. rade, že povinnosť poskytnúť zadostučinenie podľa § 13 OZ je osobitne spätá s osobou, ktorá sa neoprávnene do zásahu osobnostných práv fyzickej osoby dopustila. Navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok potvrdil.

K podaným odvolaniam sa vyjadril aj žalovaný v 1. rade. Stotožnil sa so žalobkyňou, ktorá nesúhlasila so zamietnutím žaloby proti žalovaným v 2. a 3. rade, pretože aj oni by mali znášať finančnú záťaž z titulu nemajetkovej ujmy.

Žalovaný v 2. rade doplnil svoje vyjadrenie k odvolaniu aj písomne a požadoval priznať aj trovy odvolacieho konania, ktoré špecifikoval v písomnom podaní vo výške 1 520,36 Eur.

K podanému odvolaniu sa vyjadril aj žalovaný v 3. rade. Uviedol, že prvostupňový súd rozhodol na základe riadne zisteného skutkového stavu a rozhodol správne. Aplikácia ust. § 427 zákona č. 40/64 Zb. na daný skutkový stav nedopadá. Takýto extenzívny výklad je neprípustný. Analogické použitie § 427 OZ neprichádza do úvahy z dôvodu, že zodpovedným subjektom môže byť len výlučne pôvodca zásahu a nie prevádzkovateľ, či dokonca poisťovateľ. Ako poisťovateľ nijako nezasiahol a nemôže byť

zodpovedným subjektom ani pasívne legitimovaný. Ďalej poukázal, že zákon č. 381/2001 v § 4 ods. 2 vymedzuje rozsah poisťného krytia a nárok z titulu zásahu do ochrany súkromia zákon nepokrýva. Zo zákona č. 381/2001 vyplýva, že je krytá výlučne škoda a nie náhrada nemajetkovej ujmy z titulu ochrany osobnosti. V poisťnej zmluve uzatvorenej so žalovaným v 2. rade nebolo osobitne dojednané krytie nárokov z titulu ochrany osobnosti. Jeho názor potvrdzuje aj doterajšia súdna prax a poukázal na rozsudok NS ČR sp. zn. 30Cdo 1051/2005, rozsudok NS ČR 28Cdo 931/2002, z ktorého je zrejmé, že žaloba z titulu ochrany osobnosti voči žalovaným poisťovňami bola zamietnutá z dôvodu ich nedostatku pasívnej legitímácie. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil a zaviazal žalobkyňu na náhradu trov konania.

Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 212 O.s.p., vec prejednal v súlade s ust. § 214 ods. 2 O.s.p. a zistil, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, následkom čoho vec nesprávne právne posúdil a nesprávne rozhodol.

O nesprávne právne posúdenie veci ide, ak súd daný právny vzťah, o ktorý v prípade ide, podrobil pod nesprávnu právnu normu, predpis.

Z návrhu žalobkyne vyplýva, že sa domáhala náhrady nemajetkovej ujmy, keď titulom ochrany osobnosti (§ 11 OZ) v oblasti poškodenia zdravia, telesnej integrity sa domáhala zaplata na žalovaných v 1., 2. a 3. rade sumy 10.000 Eur a v oblasti súkromného a rodinného života sumy 5.000 Eur. Poukazovala, že dopravnou nehodou, ktorú jej spôsobil žalovaný v 1. rade bolo zasiahnuté do jej zdravotného stavu, telesnej integrity, ako aj do jej rodinného života.

Jeho pasívnu legitímáciu odvodzovala tým, že on spôsobil dopravnú nehodu. Pasívnu legitímáciu žalovaného v 2. rade tým, že bol prevádzkovateľom motorového vozidla na činnosť, ktorú použil žalovaného v 1. rade a žalovaný v 3. rade bol poisťovateľom svojho poistenca, teda žalovaného v 2. rade.

Náhradu nemajetkovej ujmy právne odôvodnila cez ust. § 11 a nasl., § 13 OZ tým, že bol poškodený jej život, zdravie, ale došlo aj k zásahu do súkromného a rodinného života.

Podľa § 444 OZ pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z. náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje jednorazovo; musí byť primeraná povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a v spoločnosti.

Napriek tomu, že žalobkyňa sa v žalobnom návrhu domáhala odškodnenia cez ust. § 11 a nasl. OZ, prvostupňový súd nebol viazaný právnu kvalifikáciou jej žaloby.

Bolo potrebné sa detailne zaoberať, či skutočne v prípade žiadaného nároku ide o nemajetkovú ujmu v zmysle § 11 a nasl. OZ alebo či nejde o ďalšie odškodnenie alebo napr. zvýšenie už raz priznaných nárokov z titulu poškodenia na zdraví formou bolestného a SSU.

Nárok na SSU je totiž nárokom, ktorá spadá pod nároky pri náhrade škody na zdraví podľa Občianskeho zákonníka. Takýto nárok má ten, komu bolo poškodené zdravie a má povahu nemajetkovej ujmy, lebo sťaženie spoločenského uplatnenia v rodinnom živote spoločenskom - je nemateriálnou ujmu. Žalobkyňa vo svojom žalobnom návrhu tvrdila, že bolo postihnuté jej právo na život, zdravie a súkromie. Je síce pravdou, že tieto práva sú zložkami práva, ak dôjde aj k zásahu do osobnostných práv, ale v prípade SSU sú nemajetkovou ujmu, ktorou sa výslovne odškodňuje sťaženie v živote a v spoločnosti

(§ 4 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z.). Z toho vyplýva, že tie isté zložky práva sa priznávajú, aj keď sa odškodňuje SSU, pri ktorom sa odškodňujú aj všetky súvisiace problémy, ktoré nastanú u poškodeného po úraze.

Prvostupňový súd mal preto zvažovať a vylúčiť, aby tie isté následky neboli uplatňované aj cez ust. § 11 a § 13 OZ.

Keďže ide o následky spojené so škodou na zdraví, tak v prvom rade pre úplné zistenie skutkového stavu mal zisťovať, či tieto následky nie sú nárokom podľa § 444 OZ, pretože ak by boli priznané podľa zásad pre odškodňovanie SSU, tak ich nemožno posudzovať podľa § 11 a nasl. OZ, keďže nárok sťaženia spoločenského uplatnenia má povahu špeciálnej úpravy, vo vzťahu k ochrane osobnosti.

Odvolačný súd zistil, že žalobkyňa svoje nároky, ako aj žalobu samotnú oprela predovšetkým o rozhodovacie prax českých súdov, napr. rozhodnutie NS ČR 28Cdo 931/02 alebo 30Cdo 999/07. Tieto úvahy prevzal aj prvostupňový súd do svojho rozhodnutia a nárok žalobkyne bez všetkého začal posudzovať ako nárok z titulu ochrany osobnosti. Zaoberal sa aj pasívnou legitimáciou žalovaných účastníkov.

Odvolačný súd však poukazuje, že v týchto rozhodnutiach sa riešila otázka usmrtenia a následné nároky pozostalých. Česká právna úprava už vyriešila prípady pozostalých. Avšak odkaz na tieto rozhodnutia ako zásadný argument a zároveň aj ako odvolacia námietka žalobkyne neobstojí, keďže zjavne v danom prípade ide o inú situáciu.

V danom prípade ide o skutkovú situáciu, keď žalobkyňa úraz prežila a uplatňuje si nároky súvisiace s poškodením zdravia, telesnej integrity, ale aj nároky súvisiace so zásahom do spoločenského a rodinného života. Preto bolo potrebné riešiť a zaoberať sa tým, či úraz na žalobkyňu zanechal nejaké následky alebo nie, ktoré ju obmedzujú, ak áno, tak je potrebné ich odškodniť. Odvolačný súd je názoru, že tie ujmy, za ktoré žalobkyňu prvostupňový súd priznal nemajetkovú ujmu, sú pokryté inštitútom SSU.

Preto mal posudzovať tieto nároky podľa ustanovenia iného právneho predpisu o to viac, ak z doterajšej súdnej praxe je zrejmé, že ust. § 11 a nasl. OZ v prípade takýchto nárokov, sa uprednostnilo len v prípadoch usmrtenia blízkej osoby, ale nie v iných prípadoch.

Prvostupňový súd tým, že neúplne zistil skutkový stav veci, nesprávne aj právne vec posúdil a v dôsledku toho musel odvolačný súd napadnutý rozsudok v zmysle § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Bude úlohou súdu v ďalšom konaní dostatočne vyhodnotiť právnu kvalifikáciu nárokov, ktorých sa žalobkyňa dožaduje, pričom nie je ňou v žalobe viazaný. Musí spoľahlivo zistiť skutkový stav veci ohľadom doterajších plnení žalobkyne z titulu SSU, okolnostiam, ktorým doteraz nevenoval pozornosť, hlavne či boli žalobkyňou uplatnené, za akých podmienok, koľko bolo plnené, v akej výške, za aké konkrétne ujmy, čo bolo plnené na základe dohody, či nejde o ďalšie zvýšenie, ktoré musí byť samozrejme uplatňované podľa zákonom stanovených podmienok (zákon č. 437/2004 Z. z.) atď.

Z tohto pohľadu bolo nadbytočné sa zaoberať aj otázkami, ktoré riešil prvostupňový súd ohľadom pasívnej legitimácie žalovaných v 2. a 3. rade, keďže pasívna legitimácia účastníkov konania pri odškodňovaní následkov na zdraví podľa § 444 OZ k poškodeniu ktorému došlo v súvislosti s dopravnou nehodou, je z doterajšej slovenskej súdnej praxe jasná.

Len na zdôraznenie v súvislosti s argumentáciou žalobkyne ohľadne pasívnej legitimácie žalovanej v 3. rade odvolačný súd dodáva, že Krajský súd v Prešove vo veci sp. zn. 6Co 127/2010 predložil Súdnemu

dvoru Európskej únie prejudiciálnu otázku, či právna úprava v § 4 zákona č. 381/2001 Z. z. pokrýva aj nemajetkovú ujmu pozostalým po obetiach dopravnej nehody, s čím súvisí v takýchto prípadoch zaiste aj pasívna legitímácia poisťovne.

V danom prípade však nejde o nemajetkovú ujmu spôsobenú usmrtením blízkej osoby.

So zreteľom na vyššie uvedené preto odvolací súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, v ktorom prvostupňový súd bude dbať pokynov odvolacieho súdu, vykoná dokazovanie v naznačenom smere a vo veci nanovo rozhodne. Zároveň rozhodne aj o trovách odvolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.